

NARODNI DNEVNIK

Izaja vsak dan opoldne, izveniš nedelje in praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.

TELEFON ŠTEV. 552.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 18.633.

Nehajte!

V politiki je že tako, da se ob volitvah sklepajo tudi med strankami bloki in volivni dogovori. Redno imajo ti volivni dogovori samo ta namen, da zagotovijo stranki mandat, ki ga stranka za lastno močjo ne bi mogla dobiti. Volivni dogovori zato redno nimajo nobenega načelnega pomena, temveč so plod samo volivne aritmetike. To se je pokazalo tudi pri zadnjih oblastnih volitvah. Tako je SDS sklenila volivni dogovor z NSS, pa čeprav je včasih vladalo med obema strankama tako nasprotje, da bi tedaj veljal vsak član NSS za izdajalca, samo če bi se vsedel za eno mizo s pristašem SDS.

Kakor SDS, tako so tudi druge stranke sklenile med seboj volivne dogovore in v prvi vrsti treba omeniti volivni dogovor med SLS, NRS in Nemci v Celju in Mariboru. Že na prvi pogled je vidno, da je imel ta dogovor v prvi vrsti negativen pomen, preprečil, da bi bili izvoljeni v Celju in Mariboru zastopniki SDS. Že to, da je sklenila volivni dogovor z radikali SLS, ki je od vseh slovenskih strank v največji borbi z radikali, dokazuje, da ga ni sklenila zato, da bi pomagala radikalom, temveč da udari SDS, s katero je še v hujšem boju. Ravno tako pa je jasno, da ni bil sklenjen dogovor z Nemci zato, da bi se udrila njih nacionalna pozicija, temveč da bi bila tem sigurnejše udarjena SDS. Za vsakogar, ki le količkaj jasno gleda, je vse to evidentno.

Vsled tega volivnega dogovora pa je zagnal esdesarski tisk silen hrup in vik in vsak dan čitamo o narodnem izdajstvu, ki da je bilo zagrešeno v Celju in Mariboru. Na vse zadnje je bilo to kričanje za časa volivnega boja razumljivo, ker kdo bi se čudil, če je hotel SDS učinkovit »šlager« do skrajnosti izrabiti. Toda to kričanje traja tudi še po volitvah in iz »šlagerja« se hoče napraviti politika. Sedaj pa postaja to kričanje že neslanost prvega reda in čas je, da se neha.

Puščamo čisto na strani vprašanje, če je volivni dogovor z Nemci z narodnega stališča pravilen ali ne. Brez vsega pa je jasno to, da sme napadati tak dogovor samo tisti, ki je sam v nacionalnem oziru kristalno čist in ki sam ni nikdar sklenil podobnega dogovora. Ni pa še tako dolgo, ko so bile volitve v Trgovsko zbornico in so bili na isti listi zastopniki SDS in Nemci. Kje pa je bila tedaj narodna vest tiska SDS? Pa poslušajmo lahko še s težjim primerom. V Prekmurju se je ustanovila pred ne tako dolgim časom nova madjarska stranka, ki je izdajala tudi svoj list in v njem tako sramotila slovensko ime in slovenski narod, da je zavržalo po vsej Slovenski Krajini. To stranko in ta list pa je zagovarjal tisk SDS in šele revolta članov SDS v Slov. Krajini je to podpiranje madjarske stranke ustavila. Kje pa so bili tedaj tisti, ki bi danes hoteli drugim očitati narodno izdajstvo?

V Celju je šlo končno le za mandat v oblastni skupščini in tudi če bi ga Nemci dobili, ne bi bilo slovenskega naroda konec. A Nemci ga niti dobili niso mogli, ker je bil tako kandidat kot namestnik zaveden slovenski narodnjak. Vse drugačna nevarnost za slovenski narod pa ostane, kadar se odpirajo nemškemu kapitalu v Sloveniji vrata, kadar prehajajo slovenske podjetja v nemške roke. Bila je že nacionalizirana Trboveljska, toda danes je v nemških rokah. Gospoda, po čigavi krivdi? In pivovarna »Union«? In »Delniška pivovarna«? In Kreditni zavod za trgovino in obrt? In vse druge nacionalizirane

Davki bodo neznatno znižani.

DAVKI SE BODO MOGLI PLAČEVATI TUDI S PRIZNANICAMI V 20% ODTEGLAJIH.

Beograd, 28. jan. Včeraj ob 4. popoldne se je nadaljevalo delo plenuma finančnega odbora. Minister financ dr. Bogdan Marković je podal ekspozé o državnih dohodkih. Med drugim je minister izjavil, da se bo znižala cena soli za pol dinarja za kilogram, trošarina na riž, surogate kave in karbid se povsem ukine. Takse, ki so se morale plačevati ob snovanju delniških družb, se znatno znižajo, da bi se tako zbralo čim več kapitala. Da bi se ustvarili čim boljši pogoji za štedenje, se popolnoma ukinejo davki na obresti od hranilnih vlog. V Bosni se ukine 7 odstotna doklada na tobak. Na ta način je dosežena enakost za vse sadilce tobaka v celi državi. Kar se tiče zaostalih davkov, se bo zaostanek plačal, ako je skupni dolg večji od enoletne davčne obveznosti, v 4 letih, ako znaša tri četrtine, potem v 3 letih, ako je večji od polovice, v 2 letih, ako je večji od četrtine v enem letu. Ako znaša zaostanek četrtino ali manj, potem se lahko obavi eksekucija. Obresti na zakasnela vplačila se ne bodo izlerjavale pred 1. januarjem 1927. Za dolžni davek se bodo meslo denarja sprejemale tudi priznanice, ki se glase na 20 odstotkov vsake krone zadržane o priliki žigosanja kronskih bankovcev,

ki jih je v obloku 320 milijonov dinarjev. Vlada večina pozdravlja s ploskanjem ta ekspozé finančnega ministra.

Za njim predlaga Niko Novaković v imenu vladne večine redukcije. Od neposrednih davkov se zmanjša invalidski davek za 2 milijona 400 tisoč dinarjev, izredna 5 odstotna in 30 odstotna doklada se zniža za 3 milijone, komorska doklada za 1 milijon 200 tisoč, davki na doklade od kapitala se zmanjšajo za 490 tisoč, nato še cel niz manjših postavk.

V Sloveniji se zmanjša osebna doklada od 300 tisoč na 10 tisoč. Splošna doklada in dohodarina od 348 tisoč na 12 tisoč. Predsednik vpraša ministra, ali sprejme te izpremembe, kar je ta potrdil. Nato se preide na diskusijo.

Poslanec Smodej ostro krilizira proračun in zahteva od ministra pojasnila, kako misli financirati samoupravne oblasti. Minister financ odgovarja, da se bodo oblasti financirale s pomočjo specialnih kreditov, ki jih vlada sedaj išče.

Na koncu odgovarja minister financ na vse stvarne pripombe, nakar sprejme vladna večina proračun o državnih dohodkih.

Zakon o izenačenju davkov pride pred skupščino.

Beograd, 28. februarja. Včeraj sta bila na dvoru zaradi svojih resornih poslov Boža Maksimović in dr. Ninko Perić. Pri Uzunoviću sta bila dr. Srskić in Milorad Vujičić. Na tej konferenci se je govorilo o politični situaciji.

Parlamentarni krogi se sedaj najbolj zanimajo za debato v finančnem odboru, kjer so z vsemi silami delali na to, da se ta proračun čim prej dokonča. Isto tako se dela na to, da se napravijo v proračunu čim večji prihranki in da se začne z ukinitvijo davkov v krajih, ki so znani kot pasivni. Tako sta sinoči Hadžioman in Preka izposlovala v finančnem odboru, da se ukine 7-odstotna doklada na tobačne sadowe v Hercegovini.

Politični krogi razpravljajo o tem, kako definitivno stališče naj zavzamejo glede prihodnjih sej narodne skupščine. Za sedaj se čaka na prihod Stjepana Radića, od katerega je faktično zavisen nadaljnji razvoj situacije z ozirom na njegovo stališče o priliki dogodkov pri oblastnih volitvah. Ko dospje Radić v Beograd, bo razpravljal z Uzunovićem in Marinkovićem o vseh vprašanjih, ki so se pojavila o priliki oblastnih volitev in zelo verjetno je, da se bo storilo vse, da se da Radiću potrebno zadoščenje. Tako

razporejen se je vsaj včeraj zapažalo pri odločujočih faktorjih v radikalnem centru. Šele nato se bo razpravljalo o vseh političnih vprašanjih, v prvi vrsti o nadaljnjem delu narodne skupščine, ker se stremi za tem, da vzame skupščina takoj v pretres zakon o vrhovni upravi in o izenačenju davkov. Radikali smatrajo, da je situacija vendarle precej težka zaradi Radićevega stališča in nezadovoljni radikali se nadejajo, da bo spravil Radić situacijo tako daleč, da se z njim ne bo dal doseči nikak sporazum.

Po včerajšnji konferenci pri Uzunoviću se doznava, da je tu zmogalo mnenje, da se današnja koalicija ne razširi. Najprej bi se predložila skupščini zakona o vrhovni državni upravi in o izenačenju davkov, nato bi se začelo z agrarnim zakonom, v prvi vrsti z onim za Dalmacijo, skupščina bi ostala zbrana do julija, nakar bi šla na poletni odmor.

NEMŠKI PARLAMENT ODGOĐEN DO 3. FEBRUARJA.

Berlin, 28. januarja. Na konferenci predsednikov strank se je sinoči sklenilo, da se državni zbor odgodi do 3. februarja, ko se bo predstavila parlamentu nova vlada.

Vse te grehe pa so izvršili ljudje stranke, ki hoče danes druge učiti, kaj je to narodnost. In ta njihov greh je tudi eden glavnih vzrokov, da so bivši člani SDS vstopili v druge stranke in da so se zvezali rajše tudi s SLS in z Nemci, kakor da bi pustili zmago onim ljudem, ki so zapravili vsa nacionalizirana podjetja slovenskemu narodu.

Na lastna prsa se potrkajte, pred svojim pragom očistite kupe smeti in ko šle to storili, šele potem pridigujte drugim o narodnih dolžnostih. Nati najmanj pa nimate pravice, očitati izdajstva ljudem, ki so vse svoje življenje zvesto delali za narod in ki niso nobeno slovensko podjetje spravili v tuje roke.

Radićeva izjava.

Zagreb, 28. jan. Sinoči ob 7.40 je odpotoval z brzim vlakom Stjepan Radić v družbi Krnjevića v Beograd. Pred odhodom je bila seja vodstva HSS, na kateri se je dolgo razpravljalo o politični situaciji.

Stjepan Radić je prej, ko je odpotoval, izjavil novinarjem: Vesti o volivnih nepravilnostih so žalosten dokaz, da dve leti narodnega sporazuma nista naučili radikalnih organov, da bi spoštovali volilni zakon vsaj nasproti koalirani stranki parlamentarne večine. Ker nihče ni kaznovan, to daje slutiti, da se dela po višjih navodilih. Volitve so bile izvedene tako, kakor da bi bila na vladi homogena stranka. Pa ako je tako, naj radikali tudi sami vladajo, ko so oni edini vladajoči faktor v državi ali naj pa se svobodno združijo z onimi, ki se istotako za volitveno korupcijo, če najdejo take stranke in skupine v parlamentu. Po ustavi ne morejo radikali pozvati na sodelovanje ne Nikićeve skupine in ne skupine Ljube Jovanovića, ki nimata nikogar za seboj med narodom. Beograjski listi neprestano pišejo, da je HSS vendarle nekaj izgubila, a ona je v sami Bosni dobila 41 mandalov, torej za 6 manj ko radikali, ki proglašajo Bosno za čisto srbisko in celo za čisto radikalno. HSS ima skupno 264 mandalov, a za nekaj mandalov še ni odločeno. Po volilnem zakonu morajo biti vsi oblastni mandati ugotovljeni do ponedeljka zjutraj. A, cvo, konec tedna in minister notranjih del še nima rezultata oblastnih volitev. To je nadaljni razlog, da HS klub temeljito prouči, ali more in sme ostati v ustavnem sodelovanju s stranko, ki vse ustavne predpise tako izigrava in gazi.

Predsednik vlade Uzunović si ni nih vzel truda, da bi proučil ugovore in priložbe HSS in da jim ugotovi, temveč je naglasil, da je parlament tu, in da naj oni, ki mu kaj ni prav, spravi stvar pred parlament. Ako ostane predsednik vlade na tem stališču, se bo njegova želja izpolnila. Radikalni del umeva vobče vprašanje volitve svobode zelo nalahko. Kadar gre za tako težko kršitev ustave kakor so to volitvena nasilja, faktal bi morali biti vsi enodušni. Dolžnost vseh političnih faktorjev je, da stavijo take stranke, ki se skušajo obdržati na oblasti z gaženjem uslave in s feptanjem pravic suverenega naroda, najprej pred sodišče pred parlamentom, a potem pred narodom. V tem redu se bodo dogodki tudi razvijali.

BOLGARSKA SKLENE Z ALBANIJO PRIJATELJSKO IN VOJAŠKO ZVEZO.

Atene, 28. jan. Grška vlada je prejela službeno sporočilo od grškega poslanika v Sofiji, da je albanski poslanik v Sofiji predložil bolgarski vladi ponudbo zaradi sklenitve bolgarsko-albanske prijateljske in vojaške zveze. Bolgarska vlada je sprejela to ponudbo in pooblastila svojega poslanika v Tirani, da vodi v tem smislu detajlne razgovore z albansko vlado.

DEMOKRATI NE VSTOPIJO V NEMŠKO STRANKO.

Berlin, 28. januarja. Demokrati so sinoči soglasno sklenili, da ne morejo vstopiti v novo vlado. Nova vlada razpolaga skupno z 249 od 492 glasov. Razen tega more vlada od časa do časa računati na 21 glasov gospodarske stranke. Opozicija bo imela 131 socialnih demokratov, 46 komunistov, 32 demokratov, 14 ljudske stranke.

Fran Wiesthaler.

Ko je imel dovršiti svoje življenjsko delo v ponos in korist vsega slovenskega naroda, je umrl Fran Wiesthaler s trpkim zavestjo, da je ostali tisk njegovega dela nedovršen, ker so pri nas na razpolago pač milijoni za študentski tisk, ne pa tudi za prvovrstna kulturna dela.

Vladni svetnik in gimnazijski ravnatelj v pok. Fran Wiesthaler, slovenski literarni in kulturni zgodovinar ter leksikograf, se je rodil 23. novembra 1849 v Celju. Ljudske šole je dovršil v rojstnem mestu (1866 do 1869), prve tri gimnazijske razrede v Ljubljani (1869—1873), ostale pa v Mariboru (1873—1878). Na graški univerzi je študiral (1878—1882) klasično filologijo in slavistiko ter se vrnil v Slovenijo, kjer je služboval kot profesor v Mariboru (1873—1874) in v Ljubljani (1874—1885). V naslednjih letih je vodil Wiesthaler kot ravnatelj nižjo gimnazijo v Kranju (1885—1888) ter bil nato dodeljen gimnazijskemu ravnateljstvu v Ljubljani. V prvi vrsti je njegova zasluga, da se je od matičnega zavoda ločila in se osamosvojila II. državna gimnazija v Ljubljani, kateri je bil ravnatelj od 1890 do konca januarja 1910, ko je bil na lastno prošnjo vpokojen.

V Mariboru je objavil Wiesthaler prvi spis, kritično-estetično razpravo o Jovanu Veselu Koseskem in njegovih delih (program mariborske gimnazije 1874). Ko pa je prišel v Ljubljano, se je pridružil mladim opozicionalcem, ki so komaj leto popreje razširili pod Jurčičevim uredništvom svoje glasilo »Slovenski narod« v prvi slovenski dnevnik. In ko je postavil Jurčič program, da je treba germanizatoričnim tendencam vlade odkrniti ostro podrobno kulturnim delom med narodom, se je tudi Wiesthaler udeležil politično-narodnega dela in je tudi predaval v ljubljanski čitalnici.

Tako so nastali Wiesthalerjevi spisi o literarnem in kulturnem življenju starih Rimljanov (Slov. Narod 1875, 1876).

Kmalu so sledile daljše razprave, v katerih se je bavil tudi s slovensko mitologijo (»Kako so stari narodi mrtve pokopavali«, Kres 1883; »Volkodlak in vampir«, Ljublj. Zvon 1883).

To so prvi Wiesthalerjevi spisi, ki nosijo povsem pečat one dobe: buditi med Slovenci zanimanje za znanstvo in ustvariti duševno ozračje, v katerem bi mogel živeti slovenski narod ljube politični brezpravnosti.

Naslednje leto je Wiesthaler zapustil za vselej kulturno zgodovino starih narodov in besedilov ter se je izkazal kot slovenski literarni zgodovinar. Sodeloval je dolgo vrsto let pri »Ljubljanskem Zvonu« s samostojnimi razpravami in številnimi ocenami. Več let je ocenjeval »Jezičnik« in je prišel z avtorjem, duhovnikom prof. Marnom, v polemiko, ker mu je očital, da nepravilno sodi naše protestantske pisatelje. Iz te polemike se je rodila Wiesthalerjeva silno ostra polemična brošura »Kdo je mošter in kdo — skazac«, ki je izšla 1894 kot priloga »Slov. Narod«. Obširno je ocenil Elzejevo nemško knjižnico o slovenskih protestantskih pesmaricah (Lj. Zvon 1894) in razne letnike Letopisa slov. Maticice (pseudonim: Livadič). Izmed daljših spisov naj omenimo razpravo o slovenskem pesniku Janzenistu Jakobu Zupanu (Istotam 1885). Objavil je tudi Prešernov epigram Ferd. Schmidu.

Vrhunec Wiesthalerjevega dela za sloven-

sko literarno zgodovino tvori brez dvoma njegovo delo za Valentina Vodnika; to je njegov slavnostni govor ob odkritju Vodnikovega spomenika (Istotam 1889), Vodnikovi izbrani spisi prvi in edini izbor iz Vodnikove proze z obširnimi uvodom (izdala Slov. Matica 1890) in Vodnikove »Pesmi« (6. zv. Knjižnice Družbe sv. Cirila in Metoda 1891).

Z »latinskimi vadbami« za prvi in drugi gimnazijski razred (1885, 1886 in pozneje v novih izdajah) in z izdelavo črk N—Q za Rožakov »Latinsko-slovenski slovník« (1882), se je podal Wiesthaler na polje klasične filologije in tu si je postavil kot cilj ogromno delo, življenjsko delo svoje, ki ga ni utegnil dovršiti: Latinsko slovenski ročni slovar.

Dne 14. februarja 1895 je sklenil bivši deželni zbor kranjski naročiti dežel. odbor, naj skrbi za to, da se sestavi čimprej slovenske šolske knjige za verouk, latinščino, matematiko in naravoslovje. Deželni odbor je namreč ravnateljstva ljubljanskih gimnazij, naj mu naznani, kateri profesorji bi hoteli prevzeti to delo. Za izdelavo latinsko-slovenskega slovarja se je sestavil poseben odbor, kateremu je načeloval Wiesthaler (ostali člani: Lederhas, Perušek, Pleteršnik, Požar) in ki je sklenil vse potrebno. Novembra 1895 je povelil deželni odbor Wiesthalerju ureditev latinsko-slovenskega šolskega slovarja in na njegovo prošnjo tudi sestavo splošnega, ročnega slovarja (febr. 1900). Junija 1914 leta je mogel Wiesthaler javiti deželnemu odboru, da je ročni slovar za tisk pripravljen, a deželni odbor se je zbal stroškov in je molčal tudi na Wiesthalerjeve osebe intervencije.

V tem brezupnem položaju je izjavil ljubljanski škof Anton Bonaventura Jeglič, da je pripravljen prevzeti tiskarske stroške (obvestilo dežel. odbora januarja 1918) in po prevratu je prevzela pokrajinska vlada za Slovenijo nagradne stroške. Ročni slovar je šel junija 1921 vtisk, njega dovršitev je bila predvidena za leto — 1927! Pri tisku so bili stalno zaposleni štirje stavci in samo nabava in priprava raznovrstnih črk in diakritičnih znakov je trajala nad eno leto. Obseg ročnega slovarja je bil določen na 120 pol (to je 1920 strani), šolskega pa, ki se je tiskal istočasno, na 70 (t. j. 1120 strani).

Tisk je napredoval in leta 1923 so dobili ljubljanski znanstveni zavodi ob petindvajsetletnici vladikovanja škofa A. B. Jegliča prvi snopišč ročnega slovarja v dar. Obsegal je na 26 polah »Uvod o latinskem jeziku« (spisal J. Tominšek) in črke A do Caesari.

V zadnjih črkah pa tudi škof Jeglič ni zmogel več tiskarskih stroškov in je delo ustavil.

To je kratka zgodovina nedovršenega življenjskega dela pokojnega Wiesthalerja!

Zivimo v dobi, ko lahko dobiš kot narodni borec ali mučenik dinarsko penzijo, v dobi ko nakaže ta ali ona banka veljkodno milijonsko podporo za — tisk, v dobi, ki plačuje tudi patriotske slikarice s težkimi tisočaki —

V tej dobi je ob kronski pokojnini hiral Fran Wiesthaler in umiral z bridko zavestjo, da bo njegovo delo — vredno tudi večjega naroda — ostalo nedovršeno.

Naj izprosi čisti spomin takih mučnikov in borcev naši dobi milo sodbo!

A. P. C.

Izjava.

Slavno uredništvo!

Dovolite, da v Vašem cenj. listu odgovorim na očitke članka »Nekdaj in sedaj« v številki 22 »Jutrca« od 26. jan. 1927.

Pisec pravi, da sem iz osebnih ozirov prestopil k radikalni stranki ter pregovoril tudi rajnega očeta k temu prestopu.

Za ta moj prestop v letu 1924, so bili predvsem merodajni etvarni razlogi. Nikakor se namreč nisem strinjal s političnimi in gospodarskimi metodami SDS, posebno nisem odobral izstopa frakcije SDS iz Davidovičeve demokratske stranke.

Po mojem mnenju je pogrešno med samostojnimi demokrati razširjeno mnenje, da so sami oni nacionalni in državotvorni. Narodne in državotvorne cilje zasleduje zlasti tudi

mogočna radikalna stranka, ki si je s pokojnim Pašičem na čelu stekla največ zasluge za naše ujedinjenje in koje poklic in dolžnost je, da raztegne svoj delokrog po celi naši državi.

Pisec vidi nekakšno izdajstvo v tem, da sem ob nedeljskih volitvah vstopil roko v isto skrinjico kakor Nemci.

Imel sem izbirati med dvema narodnima kandidatom, to je samostojnim demokratom dr. Božičem in radikalom dr. Goričanom.

Ako sem kot član radikalne stranke dal svojo kroglico dr. Goričanu, sem ravnal disciplinarno in dosledno. Nemci v Celju niso postavili svojega kandidata za srezke volitve. S tem, da so volili radikalnega kandidata, so pokazali, da to pot nimajo političnih niti nacionalnih namenov, in so s tem podprli naj-

močnejšo vladno stranko v njenem državotvornem stremeljenju.

Ta nastop Nemcev je torej iz našega državnega in narodnega stališča le pozdraviti. Ostli hočem zvest svojemu narodnemu prepričanju, ki ga bom skušal uveljaviti v okviru in s pomočjo radikalne stranke, pri čemer se nameravam prilagoditi izpremenjenim razmeram, ki so za nas nastale v svobodni jugoslovanski državi.

Celje, 26. januarja 1927.

Dr. Grdona Sernec 1. r.

Politične vesti.

== Politična situacija je postala vsled Radičevih ultimativnih zahtev precej napeta ter računajo nekateri za vladno krizo. Radikalni pa niso tako pesimistični ter upajo, da bo tudi Radič odnehal. Da bi se to sigurneje zgodilo, so začeli strašiti z obnovo PP režima. Dejansko pa je zaenkrat kombinacija z Narodnim blokom čisto neaktualna in ima, kakor rečeno, samo ta namen, da preplasi Radiča. V isto poglavje je tudi uvrstiti podarjanje, kako silno je nazadovala Radičeva stranka. Kadar je po vsej državi volivna absenca silno narasla, je čisto naravno, da se to pri velikih strankah na bolj pozna. Stranka, ki je dobila par desetisoč glasov, je propadla, če izgubi le par tisoč glasov. Pri strankah pa, ki so prejele pri prejšnjih volitvah par stotisoč glasov, ne igra izguba tudi par desetisoč glasov posebne vloge, zlasti še, če je ta izguba posledica volivne neudležbe. Se manj pa more igrati to nazadovanje glasov kake vloge, če si je ohranila stranka število mandatov. Sicer pa se ni radikalom godilo nič boljše in celo slabše in niti v eni bosanski oblasti nimajo radikalni absolutne večine. Končno pa je jasno tudi to, da bi Radič v opoziciji zopet združil vse Hrvate, zlasti pa še, če bi šel v opozicijo zaradi volivnega terora, izenačenja davkov ter izvedbe agrarne reforme v Dalmaciji. — Zato je skoraj gotovo, da bodo radikalni na vsak način skušali ohraniti sedanjost vladno koalicio ter pripraviti Radiča do tega, da bo svoje zahteve omilil in pristal na kompromis.

== Radič in zemljoradniki. Kakor poročajo zagrebške »Novosti«, se bo Radič ob priliki svojega prihoda v Beograd sestal s predstavniki zemljoradniške stranke ter se pogajal o kooperaciji in izdelavi skupnega strankinoga programa. Kakor radičevci, so tudi zemljoradniki za ustanovitev enotnega in vsedržavnega kmetijskega bloka.

== Anketni odbor je po dolgem času zopet imel sejo. Posl. Popović je zahteval, da se pokličejo na odgovornost vsi oni, ki so zakrivali, da je naša administracija tako slaba. Radeta Pašića anketni odbor ne more prijeti, ker ni poslanec. O ministriki odgovornosti pa sklepa skupščina, če zahteva to 50 poslancev. Posl. Grol je nato zahteval, da se v poročilo anketnega odbora vsi krivci omenijo ter da se potem prepusti poslanecem, da iz lastne iniciative ukrepejo potrebne korake proti krivicem. Sklenjeno je bilo, da se stavi anketni odbor svoje poročilo, v kakšnem zmislu pa bo sestavljeno to poročilo, še ni določeno. Anketni odbor bo s svojim poročilom gotov v 10 dneh.

== Anglija je na Kitajskem popolnoma izolirana. V vladnih krogih v Montrealu se govori, da ne more Anglija v slučaju resnih zapletljajev na Daljnem vzhodu računati na podporo Kanade. Neki visok vladni uradnik je izjavil, da Kanada dobro ve, da je Anglija na Kitajskem izolirana, toda Kanada ne more zatajiti svojih principov ter se vmešavati v kitajske zadeve. Slično se je izjavil avstralski zunanji minister Pearce. Pearce pravi da London še ni zahteval pomoči, če pa pride do sodelovanja Avstralije pri teh odredbah, potem se mora računati s težkimi komplikacijami. Avstralsko delavstvo se je izjavilo odločno za pravico samoodločbe Kitajcev ter proti imperialističnim ciljem britanskih kapitalistov. Zveza mornarjev države Viktorije je pozvala svoje člane, da ne sprejemajo dela na ladjah, ki bi prevažale municijo ali vojaške na Kitajsko.

== Preokret v angleško-kitajskih pogajanjih. Kakor poroča Reuter, je nastopil v angleško-kitajskih pogajanjih v Hankavu važen preokret, ker je stavila angleška vlada konkretne predloge, ki dopolnjujejo angleško spomenico in se nanašajo na vprašanja jamaštva in varnosti. V informiranih angleških

krogih upajo, da bodo angleško-kitajska pogajanja ugodno zaključena še predno dospeto tja angleške čete. — Angleški delavci so se izjavili proti vojaški ekspediciji na Kitajsko in za pravico samoodločbe Kitajcev.

== Vlada meščanskega bloka v Nemčiji. Pogajanja med zastopniki nemških nacionalcev, nemške ljudske stranke in centuriona so uspešno zaključena ter je dosežen popoln sporazum glede smernic vladnega programa, kakor jih je nemškim nacionalcem predlagal centurion. V zvezi z vladnim programom so hoteli nemški nacionalisti rešiti tudi razna osebna vprašanja, a so morali od svoje namere odstopiti. Osebna vprašanja bodo rešena na konec in bodo sigurno gladko rešena. Vlada meščanskega bloka je zagotovljena. Demokratska stranka pa bo o vladnih amerciah in o svojem vstopu v vlado šele razpravljala.

Kratke vesti.

Bolgarska vlada je odredila, da se spusti na svobodo grški zrakoplovec, ki je padel na bolgarsko tla, in da se mu vrne letalo.

Konflikt med Združenimi državami in Mehiko pride pred haaško razsodišče. Ameriški senat je na to že pristal.

V severni Bolgariji se je osnovala republikanska kmetijska stranka, ki se nadeja pri bodočih volitvah znatnih uspehov.

VISEK.

»Samouprava«, glavno glasilo radikalne stranke, se pritožuje, da so zmagali v Beogradu demokrati le vsled nasilja.

Ubogi beograjski radikal! Kar smilijo se nam. Notranji ministar je njihov, vsa beograjska policija je njihova in vendar niso mogli preprečiti nasilja davidovičevcev.

Kar imponirajo nam davidovičevci, da so tako močni.

PODRŽAVLJENJE KONSERVATORIJA.

S kraljevim ukazom od dne 26. januarja 1927 je bil imenovan dosedanj ravnatelj Glasbene Maticice in upravnik Narodnega gledališča v Ljubljani g. Matej Hubad prvim ravnateljem novega državnega konservatorija v Ljubljani. Podržavljenje konservatorija Glasbene Maticice v Ljubljani je za razvoj našega glasbenega življenja največje važnosti in bilo je treba dosti boja, da je bilo doseženo.

Matični odbor je z največjimi žrtvami razširil jeseni l. 1919 svojo osemrazredno glasbeno šolo v popoln konservatorij ter vzdrževal ob instituciji do danes. Uspeh matičnega vzgojnega dela je bil najbolj viden na sinočnjem koncertu konservatoristov, ki se je vršil v Glasbeni matici in ki je prav po naključju končal dobo ko je vzdrževala konservatorij Glasbena Matica. Koncert pa je obenem sijajno dokumentiral pozitivno delo Glasbene Maticice, njenega učiteljskega zbora in njenega vodstva.

Zavedajoč se velikega pomena novega državnega zavoda za naš narod si na tej priložnosti le iskreno čestitamo. Čestitamo novemu ravnatelju prezaluznemu g. Mateju Hubadu, predvsem pa Matičnemu odboru in njega predsedniku dr. Vladimirju Ravničarju, kajti ravno on si je tekom zadnjega leta pridobil največjih zaslug za podržavljenje konservatorija. Po šestletnem neprestanem delu, ki so ga podpirali vsi slovenski faktorji brez razlike pripadnosti strank, se mu je s svojim uplivom posrečilo pridobiti naklonjenost merodajnih faktorjev v Beogradu, da so ustavili v državni proračun potrebne postavke za konservatorij v Ljubljani. Zavodu samemu pa želimo, da nadaljuje priznano, solidno in umetniško tradicijo Glasbene Maticice, ki mu tudi v bodoče ne bo odrekla svoje podpore.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Petek, 28. jan. »Pri lepi krčmarici«. — Red D. Sobota, 29. jan. ob 15.: »Kovarstvo in ljubezec«. Dijaška predstava po znižanih cenah. — Izven.

Opera.

Petek, 28. jan.: »Ples v maskah«. — Red E. Sobota, 29. jan.: »Grafica Marica«. Ljudska predstava po zniž. cenah. — Izven.

Ch. Lucieto:

Spomini francoskega vojnega detektiva.

Ce bi jim človek verjel, so prihajali kadar so hoteli in kakor so hoteli v naš centralni urad. Prosim svoje čitatelje, naj tega nikakor ne verjamejo.

Nikda ni Nemčija vedela za imena naših šefov, nikdar ji ni bilo znano, kje bivajo za časa vojne.

Ce je pa poznala njih delovanje, je zvedela zanj mnogo prepozno, da bi ga mogla ovirati, to se pravi, vedno šele potem, ko so bili naši načrti že izvršeni.

Omeniti pa hočem še nekaj drugega: Neki nemški časopis je pisal sledeče:

— Dokaz, da avtor knjige »Spomini vojnega razveznikega detektiva« ni vedel za večino naših skrivnosti je ta, da je napisal, da se nahajajo v Wilhelmstrasse uradi, ki so v resnici čisto neke drugod.

Da dokažem, da sem vedel še čisto druge stvari, in da lahko čitatelji v Franciji in Nemčiji spoznajo, kaj je vse naš urad vedel, hočemo omeniti še nekaj natančnejših podatkov.

27. poglavje.

Da dam temu gospodu odgovor, bomo napravili majhen sprehod v Berlin.

Ce bi verjeli temu časnikarju, mi v Franciji sploh še ne vemo, kje se nahaja »Nachrichtenbureau«. Tako namreč imenujejo v Nemčiji špijonažne urade. Isti časopis trdi, da naš francoski urad niti vedel ni, kje se nahaja odsek (Abteilung), kateremu je poverjena organizacija špijonaže proti Franciji. To je zelo drzna trditev, ki jo hočem na mestu ovreči, kajti odvesti hočem svoje čitatelje naravnost v središče poročevalnega urada za nemško armado.

Ce greste v Berlinu po znameniti aveniji »Unter den Linden« na nasprotni strani cesarske palače, pridete do Pariškega trga, kjer se nahaja Brandenburgthor kakor tudi francosko poslaništvo.

Skozi Brandenburška vrata vstopite v »Tiergarten«, ki je ena najlepših promenad na svetu. Tu pridete kmalu pred glavno pročelje ogromne palače, koje masivna arhitektura se precej razlikuje od bogatih vil tega aristokratskega mestnega dela, ki se tu skrivajo med zelenjem.

Ta palača je palača nemškega velikega generalnega štaba.

Toda to poslopje nima ničesar posebnega, kar bi vzbudilo pozornost mimoidočih. Niti pred vrati, niti v veži ni straže. Včasih stoji pri vratih v Tiergartenu ogromen vratar, kojega livreja je vsa pozlačena. Toda takih vratarjev vidite po Berlinu vse polno.

Skozi Tiergartenska vrata prihajajo v hišo samo poveljniki.

Skozi druga vrata pa, v Herwartstrasse, hodijo višji in nižji oficirji, ki delajo v neštevilnih uradih velikega generalnega štaba, vojaški in civilni tajniki, strojepiske in navadni vojaki.

Skozi ta vrata pa prihajajo v ogromno poslopje tudi špijoni in njih šefi. Tukaj, v tem posloppju, v drugem nadstropju se nahaja nemški špijonažni urad.

Ce pa nemškimi časnikarjem še ne potankosti ne zadostujejo, jim hočem podati še nekaj drugih, na primer onih, ki se tičejo špijonažnega odseka proti Franciji.

Ta odsek sestoji iz petih oficirjev: enega šefa in štirih podšefov. Lahko bi povedal njih imena, pa ni treba, kajti vizitke teh gospodov so nabite na njih vratih. Odprimo vrata in stopimo v urad. Nahajamo se v veliki dvorani. V njej sta dve navadni mizi, ena pisalna miza in nekaj stolov.

Seveda ne smem pozabiti najvažnejšega: ogromna železna omara zakriva celo steno te velike sobe. V tej omari so spravljene vse listine, podatki, načrti, fotografije itd., ki se tičejo francoske armade in mornarice.

Na njej je zelo vidno prilepljen listek s sledečim napisom:

»V slučaju požara najprej spraviti na varno.«

To je čisto umljivo, kajti če bi bili dokumenti, ki se nahajajo v tej omari, uničeni, bi pomenilo to naravnost katastrofo.

(Dalje pribodnjič.)

Dnevne vesti.

LATINSKO-SLOVENSKI SLOVAR.

Po visti vsi slovenski listi so konstatirali v posmrtnicah za pokojnim ravnateljem g. Fr. Wiesenthalerjem, da je sestavil latinsko-slovenski slovar v tako dovršeni obliki, kakor se z njim ne more ponasati niti en slovenski narod. Začetek tiska je omogočil ljubljanski škof dr. Jeglič in plačal pol milijona dinarjev, ter s tem dokazal, da ima srce za slovensko kulturo. Sedaj pa tudi ljubljanski škof ne zmore več nadaljnjih stroškov in delo stoji.

Gotovi krogi so včasih silno radi napadali ljubljanskega škofa tudi s »kulturnega« stališča. Kaj ko bi ti krogi sedaj omogočili nadaljevanje tiska Latinsko-slovenskega slovarja?

Saj so ravno ti krogi včasih znali dobiti lepe vsote za svoj tisk. Kaj ko bi sedaj pokusili, da dobe nekaj denarja tudi za Latinsko-slovenski slovar?

Ali jih res ne mika, da izvrše to kulturno delo in da zasenčijo zasluge ljubljanskega škofa?

— »Uradni list« ljubljanske in mariborske oblasti objavlja v 10. letošnji številki: uzone za trgovanje s sladkorjem, za trgovanje s kavom, za trgovanje s senom in slamo ter za trgovanje s svečami; izpremembe v pravilniku za zobne zdravnike in zobne tehnike ter izpremembe v pravilih o opravljanju drž. strokovnega izpita zdravnikov za prestop iz pripravljalne skupine v pomožno skupino.

— Učni tečaj na kmetijski šoli na Grmu. V tekočem in nastopnih mesecih priredi kmetijska šola na Grmu več eno- in dvodnevni tečajev, namenjenih zlasti za kmetijske mladeniče in gospodaje, med njimi: kletarski tečaj dne 31. januarja; vrtnarski tečaj 3. in 4. februarja; poljedelski tečaj (zlasti: gnojenje, seme, rastl. škodljivci in bolezni), 14. in 15. februarja; sadjarski tečaj 25. in 26. februarja. — Zivnorojsko-mlekarski učebni tečaj se vsrta v mesecu marcu, tečaj za pridelovanje krme pa dva dni v maju mesecu. Poučevalo se bo teoretično in praktično. Za vsak tečaj se sprejme le do 20 prosilcev. Revni udeleženci dobe na zavodu po možnosti brezplačno prenočišče in hrano. Prijavitelj se je po dopisnici na ravnateljstvo šole in sicer za kletarski in vrtnarski tečaj takoj, za poljedelski in sadjarski tečaj pa do 5. februarja.

— Za ravnatelja konservatorija v Ljubljani je imenovan Matej Hubad.

— Iz poštne hranilnične službe. Upokojeni so: pomočnik generalnega direktorja poštne hranilnice dr. Fran Pavlič ter glavni tajnik poštne hranilnice dr. Pele, oba v Beogradu in direktor podružnice poštne hranilnice dr. Ignacij Rutar ter šef knjigovodstva Fran Rozman, oba v Ljubljani. — Inspektor poštne hranilnice v Ljubljani Zdravko Simončič je imenovan za direktorja podružnice poštne hranilnice v Sarajevu.

— Iz poštne službe. Inspektor poštne direkcije v Ljubljani Tomo Vrkljan je imenovan za šefa ekonomskega oddelka v poštne ministru. Poštni upravniki v Brezicih Albin Lichtenecker je premeščen v Subotico. Tajnik poštne ravnateljstva v Ljubljani Matko Ržitič je upokojen. Za računsko uradnico pri poštne ravnateljstvu v Ljubljani so imenovani: Franc Ferjančič, Stanko Gabrilek, Jernej Hočevar, Franc Leben, Franc Levstek, Rudolf Lukež, Alojzij Jurgela, Leopold Sparhakl, Ivan Rus, Stanko Podreberšek in Vinko Slamač.

— Smrtina kosa. Dne 26. januarja 1927 je preminul po kratki in mučni bolezni Jože Jurka, kovaški in dipl. podkovski mojster ter posestnik v Dol. Skopljah, okr. Krško. Pokopni je bil napreden obrtnik in med domaćini zelo priljubljen. Lahka mu bodi domača gruda.

— V Nemčiji je več žensk kot moških. Do čim je bilo pred vojo v večjih nemških državah število za žentev sposobnih moških višje kot število za možiteve sposobnih žensk, je sedaj, razven v mali deželi Anhalt, razmerje nasprotno. Posebno frapantna je izprememba, ki jo je prinesla s seboj vojna, namreč številčno razmerje med možimi in ženskami z ozirom na starostne razrede. V letih od 23 do 37 odpade dandanes na vsako tretjo ali četrto žensko po en možki iste starosti, dočim je prišla leta leta 1910 n. pr. v Hamburgu na vsakega četrtega možkega po ena ženska. Pri mlajših osebah je razmerje ugodnejše, pa tudi tu je število žensk dandanes večje kot pred vojo.

— Prvi intervju potom brezžičnega telefona preko oceana. Iz Newyorka poročajo: V nedeljo je intervjuval tukašnji dopisnik lista »Svenska Dagblad« švedskega princa Viljema potom brezžičnega telefona. To je prvi slučaj, da se je izvršil intervju potom brezžičnega telefona preko oceana.

— Nameravan atentat na Čičerina. Kot poroča »Vossische Zeitung«, sta nameravala izvršiti dva bivša caristična oficirja Miansarov in Tamburjev te dni na Čičerina, ki se leži, kot znano, trenutno v Frankfurtu, atentat. Miansarov, ki je živel še dalj časa neprijavljen v Berlinu, je bil že aretiran.

— Težka tramvajska nesreča v Zagrebu. Predvčeršnjim se je dogodila v Illici v Zagrebu težka tramvajska nesreča, katere žrtev je bil državni uradnik Mijo Kinder, oče dveh otrok. Kinder je hotel skočiti v tramvaj, v tem pa je spodrsnil ter padel tako nesrečno, da je prišel pod priklonni voz, ki ga je povozil in mu odrezal obe nogi. Bil je prepehovan v bolnico, kjer so mu nujni prvo pomoč. Kinder je izjavil v bolnici, da si je svoje nesreče edino sam kriv. Zahteval je strupa, da si vzame življenje, ker da se zaveda, da ne bo nikdar več sposoben preživljati svoje ženo in otroke. Nato je padel v agonijo.

— Nesreča na morju. Te dni je divjal na Črnem morju ciklonu podoben vihar, ki je

vrgel dva turška parnika drugega ob drugega. Eden od parnikov se je takoj potopil. Od posadke so se rešili samo štirje mornarji, 16 jih je utonilo.

— Karambolaža osebnega vlaka z avtobusom. Iz Round-Rocka (Texas) poročajo: Neki avtobus, v katerem se je vozilo univerzitetno športno moštvo na igranje, se je zaletel v neki osebnih vlak. Pri tem je bilo 11 dijakov ubitih, 11 pa težko ali lažje poškodovanih.

— Vihar na Sredozemskem morju. Te dni je divjal južno od siciliske obale in v malteškem prelivu silovit vihar. Več ribiških čolnov iz Siracuze, ki so se nahajali na odprtem morju, ko je prišel besneti vihar, pogrešajo. Roštni parnik iz Tripolisa je prispel v Siracuzo z 10 urno zamudo. Roštniki pripovedujejo, da je bila vožnja naravnost strašna.

— Zemeljski plaz v Italiji porušil dve hiši. Iz Bologne poročajo: Nalivi trajajo dalje. Potoki so narasli, voda je prestopila bregove ter poplavlja mnogo polja. V La Valle se je utrgal tekom ene zadnjih noči velik zemeljski plaz, ki je podrl dve hiši. Ker se je pripetila nesreča medtem ko so ljudje spali, se niso mogli vsi rešiti. Tri osebe so bile ubite, pet težko poškodovanih.

— Sirjenje gripe v Budimpešti. Iz Budimpešte poročajo: Epidemija gripe zavzema vse širše dimenzije v mestu in provinci. V nedeljo in soboto je bilo sprejetih v budimpeštanskih bolnicah 183 oseb, obolenih od gripe. V teh dveh dneh so umrle valed gripe 3 ženske. V provinci je zabeleženih 8 smrtnih slučajev. V mestnih šolah v Budimpešti je obbolelo 25 odstotkov učencev.

— Ziva baklja, 15 letna deklica Marija Tesel v Mercato Saraceno v Italiji je zadremala pri mizi, na kateri je stala petrolejska svetilnica. V spanju je dregnila v luč, ki se je prevrnila in ubila. Petrolej se je vili deklici vsa v plamenih. Predno so ji mogli priskočiti domači na pomoč, je zadobila tako težke opekline, da jim je par ur nato v bolnici podlegla.

— Samomor brezposelnega. 42 letni slaščičarski pomočnik Edmund Jäger se je pogovarjal te dni pred hišo, v kateri je stanoval z neko znanko. Ko je pridrvel voz električne cestne železnice je dejal Jäger s stoječim mirom: brez posla sem, zato si vzamem življenje. Reki se je vrnil preko ograje na nižje ležeče tračnice. Priletel je s tako silo na zavorovalno pripravo sprednjega voza, da se je deloma odlomila. Priklonjeni voz, katerega kolesa so šla preko samomorilca je skočil s tira ter odletel na stran. Več policijskih stražnikov, ki so stali na zadnjem delu prvega voza je pogledalo, ko so čutili tresljav, nazaj. Opazili so nesrečo ter dali voz ustaviti. Jägerjevo truplo ni bilo več človeku podobno: prsi in trebuh so bili popolnoma zmečkani in izpremenjeni v kup mesa. Le z veliko težavo so odstranili sprevedniško truplo s tračnic ter ga položili v bližnjo vežo. Jäger je bil poročen in oče 8 otrok. Bil je vsled bolehnosti že 4 leta brezposeln.

— Samomor radi moderne linije. V Miami na Floridi se je neka žena zastrupila, ker je opazila, da se je preveč zredila, vsled česar se je bala, da bo izgubila simpatije svojega moža. V poslovinem pismu pravi, da je s svojimi 180 funti daleč prekorajša »moderno vitko linijo« ter da je to edino, kar jo žene v smrt. Neki list pripominja k temu, da se človek pač najlažje in najhitreje nabere masti, če ne dela ničesar drugega, kot da opazuje svojo »linijo«.

— Ker ni smela na ples, je skočila skozi okno. 20 letna Marija Ravasini, hčerka pomorščaka v Trstu je bila živahna deklica ter silno navdušena za ples. Ker je postala v zadnjem času precej neubogljiva in trmasta, jo je kaznoval te dni njen oče s tem, da je ni pustil na ples. Deklica je radi tega sprva ihtela, plakala in tulila. Ko pa vse to ni nič pomagalo, se je zaprla v svojo sobo. Domači so mislili, da se bo kmalu pomirila, toda zmotili so se: deklica je odprla okno ter skočila iz višine 5. nadstropja na dvorišče, kjer je obležala z razbito lobanjo in polomljenimi udi mrtva.

— Velike manipulacije pri dobavi orožja v Nemčiji. Nedavno se je obesil iz takrat neznanih vzrokov nemški major Aleksander Wiedemann. Nemško vojno ministru je takrat izjavilo, da je bil Wiedemann eden od najodličnejših in najzanesljivejših oficirjev nemške deželne brame (Reichswehr). Te dni pa je prišlo na dan, da je izvršil vrli oficir samomor iz strahu, da pridejo oblasti na sled velikim malverzacijam pri dobavi orožja, ki sta jih zagrešila on in major v vojnem ministruv Głodowski. Oficirja sta manipulirala na ta način, da sta prodajala vojnemu ministruv orožje, ki je bilo že davno v posesti deželne brame. Pri tem sta ravnala tako spretno in nesramno, da se je povzelo pripetilo, da je kupil erar isto orožje po dva- do trikrat. Manipulacije so bile tem lažje, ker vojno ministruv ni imelo pojma, koliko orožja pravzaprav poseduje in kje je shranjeno. Orožje se je vozilo tuhtin po cele ledne po železnici in po vodi po vsej Evropi, predno se je vrnilo zopet tja, odkoder je izviralo. Nemška država je oškodovana za nad 1 milijon mark.

— Revolverski atentat na cestni železnici. Ko je stal te dni neki voz elektrinice cestne železnice na Dunaju na nekem postajališču, je oddal prekopovalec Jahl nanadoma na v vozu sedečo živiljo Hermino Franto skozi šipo revolverski strel, ki je dekleta lahko poškodoval. Po izvršenem atentatu je Jahl pobegnil. Dasi nima stanovanja, mu je policija na sledu. Motiv dejanja utegne biti ljubosumnost.

— V doželi Laotov in Shan. (Raziskavanja in doživljaji inž. F. Lupše v Zadnji Indiji). V nedeljo dne 30. t. m. ob 11. dop. predava v Ljubljani pod okriljem ZKD v prostorih kina Matica naši publikli že znani raziskovalec g. inž. Fardo Lupša. — Tema seda-

nega predavanja tvori njegovo potovanje in doživljaji v zgoraj navedenih deželah Zadnje Indije, osobito pa njegova ekspedicija iz leta 1916., katero je izvedel v interesu siamske države iz Severnega Siama v dežele Shan (glavni mesti Chiang-Thung in Chiang-Hung) ter dalje do Yunuanske (kitajske) meje. Vrnil se je deloma po veletoku Mekong, deloma je moral prodirati skozi obširne pragozdove in džungle. G. predavatelj bo opisoval laotške običaje, njih vero in vladarje, obenem pa pripovedoval romantične doživljaje, ki so se dogajali med potjo, kakor n. pr. o lovu na tigre, leoparda, divja goveda in drugo večjo in manjšo divjačino. Predavanje, ki bo velezanimivo bo spremljano po lepih skioptičnih slikah. Pričetek predavanja je točno ob 11. dopoldne. Vstopnice se dobe pri blagajni kina Matica. Z ozirom na veliko zanimanje naše publike za predavanja tega našega popularnega raziskovalca, ki je vzbudil s svojimi uspešnimi ekspedicijami mnogo pozornosti celo v inozemstvu, priporočamo občanstvu, da si nabavi vstopnice čimprej v predprodaji osobito, ker priredi g. predavatelj v Ljubljani le eno predavanje. — Zveza kulturnih društev v Ljubljani. (150)

Ljubljana.

1— J. A. D. »Triglav«, Ljubljana. Na izrednem občnem zboru dne 26. I. 1927 je bil izvoljen nov odbor, ki se je konstituiral sledeče: Predsednik: Sijanec Milan, iur.; podpredsednik: Kocmur Ciril, iur.; tajnik I.: Spindler Metod, med.; tajnik II.: Pogruje Stanko, med.; blagajnik: Bajželj Fran, tehn.; arhivar: Malovrh Franjo, tehn.; gospodar: Maister Borut, tehn.; knjižničar: Brumen Anton, med.; odbornik: Kunelj Dušan, med. — Gornje obvestilo naj blagovolijo vzeti vsa društva na znanje. — Jug. akad. društvo »Triglav« v Zagrebu, podružnica Ljubljana.

1— Spored vijolinškega koncerta, ki ga priredi Vaša Pihoda v četrtek, dne 3. februarja v Unionski dvorani: 1. Mozart: Vijolinški koncert v d-duru, 2. Bach: Giocanna, 3. Ernst: vijolinški koncert v fis-molu, 4. Mendelssohn-Achorn: Na krilih petja, 5. Mendelssohn-Cerne: Uspavanka, 6. Chopin-Prihoda: Nocturno, 7. Paganini: I palpiti. Na klavirju spremlja umetnika Charles Cerne. — Predprodaja vstopnic v Maticni knjigarni.

1— Prvi reprezentančni ples slušateljev ljubljanske univerze nepreklicno 16. februarja 1927 v Unionu. Z razpošiljanjem vabil se prične tekom prihodnjega tedna. (146)

1— Prva seja celokupnega damskega komiteja za 1. reprezentančni ples slušateljev ljubljanske univerze se vrši v petek 28. I. ob 16. v damski sobi kavarnе »Emona«. (147)

1— Nepredvidna vožnja. Neki hlapec je tako divje vozil čez Zmajski most, da je na križišču Resljeve in Sv. Petra ceste podrl na tla kolesarja Andreja Breclja. Breclj se je še pravočasno umaknil, ni pa mogel umakniti kolesa, katerega popravilo ga bo veljalo 150 Din.

1— Drobna policijska kronika. Policija je aretirala neki parček radi vlačugarstva, eno osebo radi postopanja in eno radi pretepa. Policiji je ovaden neki Vinko radi poverebe — ne tisocev — pač pa celih 28 Din, za katere bo dajal odgovor pred sodiščem. Dalje beleži policija 4 prestopke pasjega kontuma, tri slučaje boje ob železniški progi in 11 cestnih poročil. — Neki vojak so med vožnjo streljali iz osebnega vlaka, za kar bodo dajali še odgovor. — Iz ljubljanske bolnice je pobegnil v bolniški obleki šinom Gorenjske znani tat Janez Borštner.

Dopisi.

Laško.

»Joj, Ivan, kako krasna je bila vožnja! Pravilno-divna, prelepa je ta posavska dolina, od Boga razpisno obdarovan kos naše zemlje. Osi je moral večkrat avto ustaviti, da so zamogle vrskati oči vso to lepoto in srce je od veselja vriskalo ob vožnji skozi ta slovenski paradiž.« Tako je vzklila ženka pri povratku z izleta v Brezice. Temu navdušenju se nisem čudil, saj sem imel sam ravno tak občutek, ko sem prvič potoval iz Laškega v Krško. Pa tudi znana Francoza, ki potujeta peš okoli sveta, ter sta pred kratkim dospela v Slovenijo, sta z divljenjem pripovedovala, čes da je Posavje najlepši kos zemlje, ki sta ga videla na potu od Carigrada do Laškega. Stotisoče Slovencev pa je, ki te doline še niso niti enkrat videli. Za naravne lepote Slovenci še pač nimamo mnogo smisla. Posavje ima nekaj pravih čednih izletnih in razglednih točk, nima pa žal nobenega planinskega zavetišča. Med vrhovi s prekrasnim razgledom, je najbolj poznana Liscia. Stoji sicer tam mala Jurkova kočica, toda v njej je že vse pobito, polomljeno, poškodovano in razdro. Posavska podružnica SPD si je radi tega nadela težko nalogo, da postavi na Liscio lep in primerno velik dom, ki bo lahko sprejel pod krov stotine prihajajočih izletnikov — občudovateljev božje narave. Denarna sredstva se pridno zbirajo. Dne 6. februarja ob 4. uri popoldne pa se priredi z istim namenom v vseh prostorih »Toplice« v Laškem veliko planinsko-lovske rajanje, na katerega je vsakdo priprano povabljen. Na veselicah v Laškem je še vedno fletno blol Prijatelj, ki so dobili pismene prošnje za darove prosimo, da se tem prošnjam blagohotno odzovejo, ker je do prireditve le še malo časa. Na veselo svidenje 6. februarja v Laškem, kjer je zbirališče vseh, ki so do bre volje!

Akademski mladina protestira proti zapostavljanju slovenske univerze.

Včeraj, dne 27. t. m. ob 3. popoldne se je vršilo v univerzitetni avli protestno zborovanje proti redukciji kreditov za našo uni-

verzno ter proti ukinitvi honorarjev za zdravniške štaziste. Radi ukinitve honorarjev štazistom so zagrebški akademiki izvedli veliko akcijo s pomočjo beograjskih in ljubljanskih medicincev. Tej akciji se je pridružila tudi ostala akademska mladina. Radi tega je Svet slušateljev ljubljanske univerze sklical zborovanje, na katerem naj bi se sklepalo o nadaljnji akciji ljubljanskih akademikov.

Protestno zborovanje je otvoril podpredsednik SSLU arh. Jurković, ki je z ostrimi besedami ožigal zapostavljanje kulturnih zavodov s strani merodajnih krogov.

Univerza nikakor ne more izvrševati svoje polne naloge, če vladni ukrepi neprestano ogrožajo njen obstoj. Le nekulturni ljudje morejo zapostavljati take kulturne ustanove, kakor so univerze!

Medicinec Mrzel je ostro nastopil proti ukinitvi honorarjev zdravnikom-stažistom. Tozadeven akt ne pomenja samo materijalnega udarca medicincem, temveč tudi krivitev univerzitetne avtonomije. Finančni odbor je s svojo označitvijo zdravnikov-stažistov za študente samovoljno podaljšal medicincem itak dolgi študijski rok za eno leto.

Kot zastopnik levičarjev izjavlja, da pomenjata obe odredbi — redukcija univerzitetnega proračuna in ukinitve honorarjev štazistom — le dva nova koraka v sistematičnem reduciranju državnih kulturnih kreditov in le dva koraka več v demontiranju slovenske univerze ter v zapostavljanju slovenskega naroda. Ne samo akademska mladina, tudi naš kmet protestira proti neznošnim bremenom, delavec protestira proti socialnemu pritisku. Ti protesti pa bodo imeli uspeh le tedaj, kadar se vsi strnejo v en sam mogočen protest za vse svoje pravice, za pravico samoodločbe.

Po govoru medicince Mrzelja so bile sprejete protestne brzojavke vladi in predsedstvu parlamenta ter apel beograjskim in zagrebškim akademikom, da naj nastopijo tudi proti okrnjevanju slovenske univerze.

Nato je zborovanje zaključil predsednik Jurković.

PROSLAVA PRAZNIKA SV. SAVE NA LJUBLJANSKI UNIVERZI.

Včeraj je slovenska akademska mladina proslavila praznik sv. Save, svoj najbolj svetčan dan v letu. Svetosavska proslava je na vseh jugoslovanskih univerzah združena z razdelitvijo kraljevih nagrad akademikom.

Proslave, ki se je vršila ob 11. dopoldne v univerzitetni zbornici, so se med drugimi udeležili tudi gg. knezoškof dr. Jeglič, veliki župan dr. Baltić, divizijski general Kalafatič, mestni komisar dr. Mencinger, predsedodvetniške zbornice dr. Majaron, predsednik Glasbene Maticе dr. Ravnihar, prosvetni šef dr. Lončar, dvorna dama ga. Franja Tavčarjeva ter zastopniki diplomatskega zbora, Trgovske zbornice, Zveze industrijcev, Notarske zbornice, Sokolska ter drugih korporacij. Številna je bila udeležba s strani univerzitetnih profesorjev in akademske mladine.

Proslavo je otvoril rektor dr. Lukman, ki je pozdravil vse navzoče ter se jim zahvalil, za dokaze simpatij naši univerzi.

Novo ustanovljeni akademski pevski zbor, ki je dosedaj zelo lepo napredoval ter pokazal bogat glasoven material je zapel Foersterjevo kantato, psalm 126 »Komur Gospod ni ustvaril domac«. Krasno izvajanje pevškega zbora pod vodstvom pevovodje g. Franceta Marolta je prijetno iznenadilo vse navzoče.

Sledilo je slavnostno predavanje rektorja dr. Lukmana o zgodovini starokrščanske literature v prvih treh stoletjih. Rektor je v svojem predavanju predložil navzočim ves razvoj starokrščanske literature od knjig novega zakona pa do prvih pojavov starokrščanske poezije.

Po predavanju je rektor prečital imena nagrajenih akademikov:

Na filozofski fakulteti sta dobila nagrado gg. Alfonz Gspan in Bogomir Prezelj in sicer prvi za temo: »Anton Linhart, njegova preorientacija in literarno-historičen pomen.« (Geslo: Ob stosedemdesletnici); drugi pa za temo »Kolonizacija briksenskih in brižinskih škofov ter njen vpliv na krajevno imenoslovje.« (Geslo »Porthos«.)

Na juridični fakulteti so dobili nagrade: Jože Mihelak za temo »Srošni vidiki za zaščito delavcev.« (Geslo »Minimalna mezda«); Ciril Mikuš za temo »Avtonomne občine v vzhodni Istri« in Tone Zupančič za temo: »Pravice in dolžnosti cerkvenih patronov«.

Na tehnični fakulteti je dobil nagrado Anton Kuhelj za temo: »Analiza stacionarnega gibanja vode«.

Na teološki fakulteti so dobili nagrade: Jakob Kolarič za temo »Življenje v maloazijskih cerkvenih občinah.« (Geslo »Planik« za temo »Liberijski problem« in Ivan Martelane za temo: Nauk Tomaža Akvinskoga o ljubezni do Boga«.

Rektor je vsem nagrajenecem čestital, nato pa pozval navzoče, naj vzkliknejo Nj. V. kralju, čemur se je odzvala dvorana z ovacijami kralju Aleksandru. Akademski pevski zbor pa je zapel državno himno, nakar je rektor zaključil lepo uspešno svetosavsko proslavo.

OBČINSKE VOLITVE V LJUBLJANI.

Menda na predlog dr. Zerjava so pred leti v Beogradu sklenili, naj ima v Ljubljani v občinskem svetu tista stranka dvotretjinsko večino, ki dobi relativno večino pri volitvah. To so napravili z nekim dodatkom v finančnem zakonu.

Tudi sedaj je na dnevnem redu v skupščini finančni zakon. Ali se tista določba res ne da izpremeniti?

K KRIZI NAŠIH GLEDALIŠČ.

Uprave centralnih gledališč v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani so prejele od Umetniškega oddeljenja ministruv prosvete »dne 18. t. m. U br. 192 dopis sledeče vsebine: »Projektom novog budžeta za 1927-28. godinu izvršene su znatne štete u svima gra-

nama državne uprave, pa su takodje reduc-rane i sume, predvidjene za razhode central-nih državnih pozorišta. Kako novi budget ima da stupi na snagu 1. aprila ove godine, to je neizbežno potrebno do konca mara iz-vršiti redukciju personala i restrinkciju pri-nadležnosti članova, u prvom redu honorara i naročitih dodataka, kako bi se u novu bud-getaku godinu ušlo sa potpuno uravnoteže-nim financijama.

Potrebno je naglasiti da je u današnjim prilikama, kod opšte težnje za štednjom, is-ključena mogućnost ma kakvih naknadnih i vanrednih kredita, da jedino treba računati sa onim kreditima, koji su budgetom odobreni.

S toga se skreće pažnja upravi, da što pre, a u smislu instrukcija primljenih u Umetni-čkom Odeljenju i na poslednjoj konferenciji upravnika centralnih pozorišta, pristupi sre-đivanju finansijskih odnosa u ovome zavodu, s obzirom na sredstva koja daje novi budget za 1927-28. godinu, pa do 1. aprila tek. godi-ne izradi i privede u delo takav sistem fi-nansiranja da razhodi ni u kome slučaju ne preču kredite, budgetom odobrene.

U rešavanje ovoga pitanja, baš u korist po-zorišta, mora se ući energično i konkretno, jer u trenutku kad novi Gospodin Ministar Finansijske najodlučnije traži smanjivanje op-šteg državnog budgjeta za 1927-28. godinu za još 700.000.000 Din, od koje sume na budget Ministarstva Prosvete dolazi šesti deo, la-manacije, zborovi i apeli, motivisani više ličnim interesima, najmanje će pomoći.

Izvršenje ovoga naredjenja kontrolisat će najstrožije. Po naredbi Ministra Prosvete, za načelnika Umetničkog Odeljenja: Mir. D. Dimović, I. r. Toliko javnosti u obavestilo.

Sport.

Hockey na ledu. Tudi terek t. j. drugi dan tekme za evropsko prvenstvo v hockeyu na ledu je donesl veliko presenečenje. Čehoslo-vaška, ki je v pondeljek podlegla Nemčiji 2:1, je bila zopet premagana od Belgijcev 2:0. Belgijci so pokazali dosedaj najlepšo igro konkurence, Čehi so se držali zelo dobro, to-da sebičnost njih najboljših igravcev, kakor Malečka in Jirkovskega, jim je zabranila vsak uspeh. Pri Belgijcih je odločilo zmago dejstvo, da je obstajalo njih moštvo izključno iz mladih hitrih in svežih igravcev, dočim so bili Čehi pretežno starejši ljudje, ki so igrali že po 15 let hockey. — Nemčija, ki je bila v pondeljek porazila Čehoslovaško 2:1, je do-segla proti Poljski zopet lep uspeh v istem razmerju 2:1 in vodi sedaj s 4 točkami.

Tekme za fínsko smuško prvenstvo so se pričele v soboto s tekmo na 10 km pri 16°. Iz ostrega boja je izšel kot zmagovalc Rai-vio, ki si je bil tudi lani priboril 1. mesto pri kongresnih tekmah, rabl je 40:28.4. Na dru-go mesto se je plasiral Lappalainen s 40:25.2, tretji je bil Kontula, 5. Fanno Lappalainen. Niku je zasedel z 41:05 šele 8. mesto. V ne-deljskem teku na 30 km je zmagal zopet Rai-vio v 2:09:13 pred Saarinen-om in Maritti Lappalainen-om, ki sta rabila vsak po 2:12:38.

Gospodarstvo.

BORZE

27. januarja.

Ljubljana. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupčijski za-ključki.) Vrednote: investicijsko 82.50 do 83.50. Vojna škoda 354—0, zastavni in komu-

nalne Kranjske 20—22, Celjska posejilnica 195—197, Ljubljanska kreditna 150—0, Mer-kantilna 98—100, Praštediona 940—0, Kredit-ni zavod 170—180, Trbovlje 350—0, Vevče 120—0, Stavbna 55—65, Sešir 104—0. Blago: Zaključenih 5 vagonov lesa in 1 vagon de-želnih pridelkov. Tendencia za les nespreme-njena, za deželne pridelke čvrsta.

Zagreb, 27. jan. 1927. Newyork 56.7—56.9, London izplačilo 275.7—276.5, Pariz izplači-lo 225—227, Curih izplačilo 1094 do 1097, Dunaj ček 799.5—802.5, Berlin izplačilo 1348.5—1351.5, Praga izplačilo 168.05—168.85, Milan ček 224.26—246.26.

Curih, 27. jan. Beograd 9.935, Newyork 519.50, London 25.20, Pariz 20.51, Berlin 128.075, Dunaj 73.225, Praga 15.385, Milan 22.375, Bukarešta 2.775, Sofija 3.75, Budim-pešta 90.75.

MADJARSKA DRŽAVNA BORZA DELA — CENTRALA ZA TRGOVANJE Z DEKLETI.

Te dni je bil aretiran načelnik državne borze dela v Miskolcu dr. Franc Szikszay, eden od voditeljev probujajočih se Madjarov. Neposreden povod za aretacijo je bila ovad-ba neke 14 letne služkinje, ki je prišla na državno pravdnitvo ter dala protokolirati, da je prišla v Szikszayevu pisarno, da bi do-bila kakšno službo. Szikszay ji je dejal, da naj pride popoldne. Ko je prišla, jo je hotel po-siliti.

Do aretacije pa kljub temu ne bi bilo prišlo, če ne bi bila uvedena zoper Szikszaya in več drugih uradnikov borze dela že pred daljšim časom preiskava radi trgovanja z dekleti, ki je napredovala že tako daleč, da je bila razpisana glavna obravnava. Toda ta težka obtožba sama na sebi v Hortyevi Mad-

jaraki še ni zadostovala, da bi bil Szikszay suspendiran od službe.

Szikszay je bil imenovan za šefa borze dela pred poldrugim letom. Ena od prvih odredb novega šefa je bila, da je podredi kompetenci borze posredovanje služb za služkinje. Detektivu, ki vrši v poslopiju službe, se je zdelo čudno, da prihaja vsako popoldno po uradnih urah v Szikszayevu pisarno toliko mladih, lepih deklet. Opazoval je to že ves čas. Ugotovil je, da sprejemajo Szikszay in njegovi uradniki dekleta posamezno ter da prihajajo dekleta iz pisarne vse razburjene. Kriminalni uradniki so opazovali nekoč Szikszayevega namestnika Mihaela Weinbergerja, ki je peljal štiri služkinje na kolodvor, kjer je pričakoval celo družbo lastnik javne hiše v Mezőcsathu. Policija je ugotovila, da je bil Weinberger posredovalec med državno borzo dela in bordelom v Mezőcsathu, odko-der so prodajali dekleta naprej v druge jav-ne hiše na Madjarakem, pa tudi na Čehoslovaško. Borza dela v Miskolcu je bila cen-trala za trgovino z dekleti v severni Madjar-ski. Ker so hoteli Szikszay in njegovi tova-riši dobavljati samo dobro blago, so de-kleta, ki so prišla iskat v državni urad službe, preizkušali glede vporabnosti. Uradniki so torej dekleta prvi zlorabili, nakar so jih pra-dajali.

Vse to je vedela policija že več mesecev. Do preiskave pa je prišlo šele, ko se je ne-kemu dekletu posrečilo pobegniti iz neke javne hiše, nakar je zadevo ovadila. Ker pa so Szikszay in tovariši tajili ter so oblasti domnevale, da se jim bo posrečilo dokazati svojo nekrivdo, jih niso niti suspendirali!

Za časa zadnjih volitev je bil Szikszay eden glavnih agitatorjev za trgovinskega mi-nistra Maksa Heramanna.

Otto Alecher:

Nepremagljivi orel.

Povsod so se pričela odpirati vrata, ljudje so prihrumeli in neko malo ščene se je za-lelelo v orla. Ta je spustil žensko, planil na-pa, ga prijel s kremplji za glavo in za hrbet ter ga odnesel nad glavami ljudi, ki so pri-tekli ženski pomagat.

V naselbini je nastalo ogromno razburje-nje; ženska je bila težko ranjena. Vsi so bili prešenečani nad tem, da si je orel upal na-pasti ljudi; ženske se že niso več upale same iti izven naselbine. Postavljene so bile straže, da preprečijo orlu nov napad. Kljub temu pa je ta že naslednjega dne odnesel purana, ki se je pasel na krompirjevih njivah. Bil je zopet črni orel z belimi pegami. Ni ga bilo skoro dneva, da ne bi kaj ugrabil, ali kokoš, ali raco, ali celo mladega prašiča, ki se je valjal v luži blizu potoka. Orel je napadal tako nenadno in brzo, da mu ni mogel tega nihče zabraniti. Ko so se prikazali možje s puškami, je orel s plenom že izginil.

Čudno pa je postalo vedenje ulete orlice. Poprej je mirno pustila ljudi h kletki in je celo sama jemala svojemu čuvarju pičo iz rok. Odkar pa se je pokazal tuji orel, ni trpe-la nobenega človeka blizu. Ako je kdo stopil h kletki, je divje zakričala in burno planila k omrežju, kakor da ga hoče razbiti.

Ko ljudje že niso več vedeli, kako naj se ubranijo škode, ki jim jo je delal tuji orel, so vprašali starega gozdarja za svet. Ta je me-nil, da je prav lahko ustreliti orla. Res ga je zasledoval več dni z vso vztrajnostjo in po-žrtvovalnostjo, toda če je bil gozdar pri pu-ranih na polju, je orel ugrabil gos iz potoka.

Ropal je vedno le tam, kjer ni bilo gozdarja. Po dveh tednih je gozdar opustil brezuspešno zasledovanje. Perutnina je morala biti zopet v zaprtih prostorih in celo otroci se niso upali več igrati na prostem, da jih ne napade orel.

Inženir si je izmislil nov načrt. V kovačnici je dal izkovati veliko past, v kateri je nastavil belo kokoš. Orel, ki je krožil, neviden za človeške oči, visoko gori v etru, je opazil dva moža, ko sta nastavljala past. Ko sta se moža odstranila, je zapazil na polju belo piko. Spu-stil se je počasi nizzol, da si stvar natanč-nejše ogleda. Videl je kokoš, obdano z neka-ko okroglo rečjo. Vsedel se je na skalo in nezaupljivo opazoval predmet.

Kaj neki naj to pomeni? Zakaj so prinesli tja kokoš ljudje, oni ljudje, ki jih je pred le-tom spoznal kot sovražnike, ki so ga napadli v gnezdju in ranili ter ujeli njegovo mater.

Ali naj ugrabi kokoš ali ne? V njem je vztrajala roparska strast in to tem bolj, čim-bolj je opazoval kokoš, motilo pa ga je, da se kokoš ni premaknila in da je obstala vedno na istem mestu, obdana s čudno, okroglo stvarjo, ki ni bila veji prav nič podobna. Že je hotel planiti na kokoš, ko je zapazil pod drevjem človeka, ki se je od daleč in previd-ne približeval ter motril kokoš. In ta človek je bil eden izmed onih, ki so streljali na njegovo mater.

Orel je malo počakal da vidi, kaj se bo kuri pripetilo, nato pa odletel v gore, kjer si je hotel poiskati drug plen.

Vrnil se je na večer; kokoš se je nahajala še vedno na istem mestu. Orel je bil lačen, podnevi je bil ujel le drobno verčico. Vse-del se je zopet na skalo in pričel opazovati.

Mimo pečine je priletel kragulj. Sinice so

svarile, kosi so zmerjali, dve kavki sta plani-li za roparjem. Ta se je ravno hotel skriti pred svojimi zasledovalci v drevju, ko opazi kokoš na polju. Ne da bi dolgo pomišljal, je hlastno planil nanjo in jo je hotel za-grabiti, kar počí železo. Kragulj je bil ujet s stisnjenimi perutnicami in z upognjenim hrbtom.

Orel je presenečen opazoval vse to, ališal je prestrašeno kokodajsanje kokoši in vesele klice iz vasi; ljudje so hitro pritekli in pla-nili na ujetega kragulja, — ravno tako, kakor takrat, ko so ujeli orlico.

Ljudje v naselbini so opustili vsako upa-nje, da se polaste orla ali da vsaj prepre-čijo njegove napade. Tudi gozdar je opustil nado, da ga ustreli. Govoril je: »Ta orel je tak, kakor nekateri volkovi, katerih nobena krogla ne zadene. Prisegel nam je maščeva-nje, ker ga hočemo ujeti in ker smo mu ujeli mater. Strahoval nas bo, dokler se ne maščuje.«

Inženir je nekaj godrnjal, da je to neum-nost, kajti žival ne more misliti. Ljudje pa, zlasti rudarske žene, so verjele gozdarju. Da, pričeli so celo govoriti, da se mora ujeta orlica ali pobiti ali pa poslati proč, kajti njen strahotni mladič tako dolgo ne bo dal miru, dokler bo ona tu.

Inženir Paulus ni hotel o tem ničesar ve-deti. Preveč je bil ponosen na svoj plen, ki ga je kazal vsakemu tujcu, ki je kdaj ob-iskal rudnik.

Ko pa je strahotni orel napadel meseca avgusta celo otroke, ki so se kopali v po-toku, so vsi zahtevali, da se ujeta orlica poš-lje proč. Inženir se je zbal, da jo bodo skri-

vaj umorili ali pa izpustili in jo je za-h ponudil velikemu živalskemu vrtu v dar. Oč-govorili so mu, da bodo darilo sprejeli z veliko hvaležnostjo.

Delavci so iztesali iz velikega zaboja pri-merno leseno kletko za prevoz ter spravili vanjo orlico, da jo naslednjega jutra odpe-ljejo na postajo.

Popoldne se je pojavil strahotni orel nad kolonijo in se spustil nad prazno kletko in iskal ujetnico. Ljudje, ki so sedeli v senci hiš in drevja, so pričeli kričati, da spode-orla, ki pa ni ugrabil nobene kokoši, marveč je naglo izginil.

Ljudje so se brzo pomirili in so odšli delat; le dve ženi sta ostali na dvorišču, — tu nekaj zaplaha in kakor kamen se spusti tuji orel nizzol in plane na zaboj z ujetnico. Zaboj se zaziblje z mesta, pade na tla, se razbije... ženski prestrašeno zakričita in opazita tujega roparja, kako je z močnimi udarci peruti valil zaboj, ki se je popolnoma razbil; or-lica je bila sedaj svobodna. Razprostrla je peruti in triumfirajoče zakričala. Ko je do-spel inženir Paulus, sta se oba orla že dvi-gala preko streh v mogočnih krogih vedno višje in višje.

Od tega dne se ni pojavil noben orel več v koloniji. Daleč in mogočno nad ljudmi, ne-vidni in nedosegljivi zanje so plavali trije orli tesno drug ob drugem. Le včasih se je čul iz višine njihov čuden, zategnjen krik.

Gnezdo je bilo naslednje leto zopet na-seljeno, toda orli so prihajali vanj le iz vi-šine se spuščajoč, kakor da bi v dolini sploh ne bilo ljudi, ki so napeto zrlj za njimi.

(Konec.)

SLOVENSKA MATICA naznanja žalostno vest, da je včeraj nenadoma umrl njen dolgoletni odbornik, gospod vladni svetnik

Fran Wiesthaler
gimnazijski ravnatelj v pokoju

Zasluznemu šolniku in znanstveniku bodi časten spomin med nam!

Ljubljana, dne 27. januarja 1927.

ODBOR.

Najboljši šivalni stroj in kolo
je edino le

GRITZNER in ADLER

na dom, obri in industrijo v vseh opreman.

Istotam pletilni stroj DUBIED

Posli v raznoje brezplačno.

Večletna garancija

Iskomo za popravila. Može časa, tudi se učimo.

Josip Petelinc
Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika.

TRIKO-PERILO

za moške, žene in otroke, volna v raznih barvah, rokavice, svagvice, dokolenice, nahrbtniki za šolarje in lovce, dežniki, klobi, šifoni, žepni robc, palice, vilce, noži, škarje, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, in brivce

edino le pri tvrdki

JOSIP PETELINC
LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika.

Napajanje cene! Na veliko in malo!

„GROM“ CARINSKO POSREDOVNIŠKI IN ŠPEDI-CIJSKI BUREAU

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41.

Naslov brosojavkama: „GROM“.

Telefon int. št. 45-4.

PODRUŽNICE: Maribor, Jesenice, Bakek.

Obavljajo vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod ku-lanjalni pogoji.

Zastopniki družbe spelnih voz S. O. N. na ekspresne pošiljke.

Oglašujte v „Narodnem Dnevniku“

Odda se
lepa in zračna soba mir-ni gospodini eventualno tudi gospodu. — Naslov pove uprava lista.

Absolvent
trg. šole sprejme vsako pisarniško delo. Ponudbe na upravo lista pod »Do-bra moč«.

MALI OGLASI.
Za vsako besedo se plača 50 par. Za debelo tiskano pa Din 1.—

Koks - čebin
Wellera 1/11. - Telef. 54.

Prodaja se ceno
kompletne nemško-angle-ški alovar in nekaj angle-ških knjig. — Naslov po-ve uprava Nar. Dnevnika.

Omara
lepo izdelana za obla-ke. Naslov pove uprava lista in perilo se ceno proda.